

СПЕЦИФІКА РЕГУЛЮВАННЯ НЕПОІМЕНОВАНИХ ДОГОВОРІВ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Попович Ксенія

Студентка 4 курсу 13 групи юридичного факультету КНУ ім. Тараса

Шевченка

Науковий керівник:

Носік Ю.В.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільного права

юридичного факультету КНУ імені Тараса Шевченка

В теорії цивільного права під поняттям непоіменованих договорів розуміють певні різновиди договорів, форма яких не визначена в Цивільному Кодексі, зміст яких визначається сторонами, що не повинен суперечити Конституції України, принципам та нормам цивільного права. Можливість існування непоіменованих договорів зумовлена невичерпністю переліку договірних зобов'язань передбачених в ЦК .

Позитивний бік існування непоіменованих договорів полягає в розширенні кола суспільних відносин (питань), які можуть регулюватися умовами договору, за відсутності подібних форм договорів, зміст яких передбачений ЦК.

Хоча, з іншого боку, як зазначає М.І. Брагінський, це можна розглядати і в негативному аспекті, адже сторони повинні витратити значну кількість часу для погодження складу і змісту окремих договірних умов , а також обтяжує захист інтересів сторін у зв'язку з нетиповістю укладеного договору.

Як зазначає О.В. Дзера в своїй книзі «Договірне право України» «учасники обороту отримали можливість усунути негативні наслідки відставання закону від життя шляхом створення невідомих формалізованому праву договорів», адже прийняття законодавчих актів у сфері цивільних правовідносин все ж відповідає реаліям, що склалися в суспільстві на момент прийняття. Тому, на мою думку , керуючись вищезазначеним можна говорити про те, що існування можливості укладання непоіменованих договорів, дозволяє укладати нові види договорів в межах закону , що матимуть прогресивне значення, і в майбутньому будуть законодавчо закріплені та включені до переліку поіменованих

договорів, на підставі частоті тенденції укладання та поширеності серед суб'єктів цивільних правовідносин.

На законодавчому рівні право на укладання договорів що не передбачені актами цивільного законодавства передбачена ст. 6 та 627 ЦК. Але виходячи з підходу Брагінського, право на свободу укладання договорів має три виключення:

1) ЦК чи інший нормативний акт інколи дозволяють застосувати до окремих відносин лише конкретно передбачені моделі. Наприклад, ст. 908 ЦК «Договір перевезення»

2) При укладанні договору відбувається законодавча вказівка на договірну модель, що може бути використана. Наприклад, «Договір поставки» ст. 712 ЦК

3) Деякі договірні моделі можуть використовуватись обмеженим колом суб'єктів: ст. 1066 договір банківського рахунку передбачає що прийняття і зарахування на рахунок коштів клієнта проводиться тільки банком

В зв'язку з доведеністю необхідності та доцільності існування не поіменованих договорів, потрібно проаналізувати підходи, щодо визначення норм, які можуть застосовуватися для регулювання не поіменованих договорів.

О.С. Іюффе виходив з того, що у випадку «входження» певного не поіменованого договору у певний договірний тип передбачений законом, доцільно використовувати положення закону, які застосовуються для регулювання цього типу. У випадку зовсім нового типу договору, укладеного в межах закону, автор пропонує виходити з застосування аналогії закону. Як цілком обгрунтовано звертає увагу Дзера О.В. даний підхід оминає увагу ролі загальних положень договірного права в регулюванні непоіменованих договорів. Але проаналізувавши підхід М. І. Брагінського, зрозуміємо, що автор вирішує проблему використання «Загальної частини обов'язально права» пропонуючи застосовувати норми даного розділу у випадку не типовості не поіменованого договору

Взагалі дослідивши концепцію викладену М.І. Брагінським, на мою думку, можна розділити види застосовуваних норм в залежності від наближеності до типів договорів закріплених в ЦК, а саме:

1) У випадку певної подібності з поіменованим договором ,застосовуємо норми схожого типу договорів

2) Повна інноваційність договору передбачає застосування ,як вже було вказано, загальної частини договірних норм.

На мою думку, хоча суб'єктам цивільних правовідносин надається право на укладання непоіменованих договорів. що має прогресивний характер, але все ж таки це не позбавляє сторін проблеми визначення нормативних актів, норми яких мають пріоритет у першочерговості застосування.

М.І.Брагинський визначає можливі варіанти застосування норм ЦК:

1)Застосування положень, ЦК у випадку відсутності регулювання спеціальним нормативним актом

2) Вказівка застосування норм спеціального закону у випадку відсутності положень , що регулюють дане питання в ЦК.

3)Одночасне застосування норм ЦК і спеціального закону ,якщо не має вказівки на пріоритетність. Наприклад, ч.2 ст.908 ЦК передбачає, що «Загальні умови перевезення вантажу Визначаються цим кодексом (ЦК) , іншими законами, транспортними кодексами , іншими нормативно правовими актами і т.д ».

На мою думку, якщо не поіменований договір вважають, як такий регулювання якого здійснюється за типовістю, варто виходити з норм ЦК, які передбачені для даного типу договору. У випадку повної новизни, без проведення аналогії з законодавчо визначеними договорами, цю проблему варто вирішувати на етапі визначення змісту договору, шляхом закріплення відповідних умов, що містять вказівку про застосування спеціальних нормативних актів, без порушення « Загальної частини обов'язального права» ЦК .